

Sacrifice in Our Time

לע"נ אסתר מלכה בת אברהם ע"ה

ערב יוה"כ תשע"ח

הרב חיים ברובנדר

rcb@atid.org

בראשית פרק כב

(ט) וַיִּבְאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לּוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבְנוּ שָׁם אֲבִרָהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹף אֶת הָעֶצְמִים וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנֵוֹ וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֵצִים: (י) וַיִּשְׁלַח אֲבִרָהָם אֶת יִדְוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמַּאֲכָלֹת לְשַׁחַט אֶת בְּנֵוֹ: (יא) וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאדָּ וַיִּקְרָא מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אֲבִרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִינִי: (יב) וַיֹּאמֶר אֵל תִּשְׁלַח יְדָדָּ אֶל הַנַּעַר וְאֵל תַּעֲשֶׂה לּוֹ מֵאוֹמֶה כִּי עֵתָה יִדְעֵתִי כִּי יֵרָא אֱלֹהִים אֵתָהּ וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת בְּנֵדָּ אֶת יַחֲדָד מִמֶּנִּי: (יג) וַיִּשָּׂא אֲבִרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל אַחַר נֶאֱחָז בְּסִבְבָּד בְּקִרְנָיו וַיִּלְךָ אֲבִרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל וַיַּעֲלֶהוּ לְעֵלָה תַּחַת בְּנֵוֹ: (יד) וַיִּקְרָא אֲבִרָהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא יִקְוֹק יִרְאָה אֲשֶׁר יֹאמַר הַיּוֹם בְּהַר יִקְוֹק יִרְאָה: (טו) וַיִּקְרָא מִלֵּאדָּ יִקְוֹק אֶל אֲבִרָהָם שְׁנֵית מִן הַשָּׁמַיִם: (טז) וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁפַּעְתִּי נְאֻם יִקְוֹק כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חֲשַׁכְתָּ אֶת בְּנֵדָּ אֶת יַחֲדָדָּ: (יז) כִּי בָרַךְ אֲבִרָהָם וְהִרְבָּה אַרְבָּה אֶת זָרְעָדָּ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחֲלוֹ אֲשֶׁר עַל שְׁפַת הַיָּם וַיִּרְשׁ זָרְעָדָּ אֶת שְׁעַר אֵיבָיו: (יח) וְהִתְבָּרְכוּ בְּזָרְעָדָּ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֲקֹב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקִלִּי: (יט) וַיֵּשֶׁב אֲבִרָהָם אֶל נְעָרָיו וַיִּקְמוּ וַיִּלְכוּ יַחְדָּו אֶל בְּאֵר שְׁבַע וַיֵּשֶׁב אֲבִרָהָם בְּבֵאֵר שְׁבַע:

רש"י

(ט) וַיַּעֲקֹד - ידיו ורגליו מאחוריו, הידים והרגלים ביחד היא עקידה, והוא לשון (להלן ל ט) עקודים, שהיו קרסוליהם לבנים, מקום שעוקדין אותן בו היה ניכר: (יא) אברהם - לשחוט, אמר לו אם כן לחנם באתי לכאן, אעשה בו חבלה ואוציא ממנו מעט דם, אמר לו אל תעש לו מאומה, אל תעש בו מום: (יב) כי עתה ידעתי - אמר רבי אבא אמר לו אברהם אפרש לפניך את שיחתי, אתמול אמרת לי (לעיל כא יב) כי ביצחק יקרא לך זרע, וחזרת ואמרת (שם כב ב) קח נא את בנד, עכשיו אתה אומר לי אל תשלח ידך אל הנער. אמר לו הקדוש ברוך הוא (תהלים פט לה) לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה, כשאמרתי לך קח מוצא שפתי לא אשנה, לא אמרתי לך שחטוהו אלא העליוהו, אסקתיה אחתיה: (יג) כי עתה ידעתי - מעתה יש לי מה להשיב לשטן ולאומות התמהים מה היא חבתי אצלך, יש לי פתחון פה עכשיו שרואים כי ירא אלהים אתה: (יד) והנה איל - מוכן היה לכך מששת ימי בראשית: אחר - אחרי שאמר לו המלאך (לעיל פסוק יב) אל תשלח ידך, ראהו כשהוא נאחז, והוא שמתרגמין וזקף אברהם עינוהי בתר אליו: בסבד - אילן: בקרניו - שהיה רץ אצל אברהם והשטן סובכו ומערבבו באילנות כדי לעכבו: תחת בנו - מאחר שכתוב ויעלהו לעולה, לא חסר המקרא כלום, מהו תחת בנו, על כל עבודה שעשה ממנו היה מתפלל ואומר יהי רצון שתהא זו כאלו היא עשויה בבני, כאלו בני שחוט, כאלו דמו זרוק, כאלו הוא מופשט, כאלו הוא נקטר ונעשה דשן: (יד) ה' יראה - פשוטו כתרגומו, ה' יבחר ויראה לו את המקום הזה להשרות בו שכינתו ולהקריב כאן קרבנות: אשר יאמר היום - שיאמרו לימי הדורות עליו בהר זה יראה הקדוש ברוך הוא לעמו: היום - הימים העתידין, כמו עד היום הזה שבכל המקרא, שכל הדורות הבאים הקוראים את המקרא הזה אומרים עד היום הזה על היום שעומדים בו. ומדרש אגדה ה' יראה עקידה זו לסלוח לישראל בכל שנה ולהצילם מן הפורענות, כדי שיאמר היום הזה בכל הדורות הבאים בהר ה' יראה, אפרו של יצחק צבור ועומד לכפרה: (יז) ברוך אברהם - אחת לאב ואחת לבן: והרבה ארבה - אחת לאב ואחת לבן: (יט) וישב אברהם בבאר שבע - לא ישיבה ממש, שהרי בחברון היה יושב שתים עשרה שנים לפני עקידתו של יצחק, יצא מבאר שבע והלך לו לחברון, כמו שנאמר (לעיל כא לד) ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים, מרובים משל חברון הראשונים, והם עשרים ושש שנה כמו שפירשנו למעלה (כא לד):

רמב"ן

(יב) כי עתה ידעתי - מתחילה היתה יראתו בכח, לא יצא לפועל במעשה הגדול הזה, ועתה נודעה במעשה, והיה זכותו שלם, ותהי משכורתו שלימה מעם ה' אלהי ישראל: ודעת הפרשה "שהאלהים" הוא המנסה ומצוה בעקידה, "ומלאך ה'" הוא המונע והמבטיח, יתברר בפסוק המלאך הגואל אותי (להלן מח טז): (טז) יען אשר עשית את הדבר הזה - גם מתחילה (לעיל יג טז, טו ה) הבטיחו כי ירבה את זרעו ככוכבי השמים וכעפר הארץ, אבל עתה הוסיף לו יען אשר עשית המעשה הגדול הזה, שנשבע בשמו הגדול, ושיירש זרעו את שער אויביו: והנה הובטח שלא יגרום שום חטא שיכלה זרעו, או שיפול ביד אויביו ולא יקום. והנה זו הבטחה שלימה בגאולה העתידה לנו:

יש לי פתחון פה עכשיו שרואים כי ירא אלהים אתה: (יד) והנה איל - מוכן היה לכך מששת ימי בראשית: אחר - אחרי שאמר לו המלאך (לעיל פסוק יב) אל תשלח ידך, ראהו כשהוא נאחז, והוא שמתרגמין וזקף אברהם עינוהי בתר אליו: בסבד - אילן: בקרניו - שהיה רץ אצל אברהם והשטן סובכו ומערבבו באילנות כדי לעכבו: תחת בנו - מאחר שכתוב ויעלהו לעולה, לא חסר המקרא כלום, מהו תחת בנו, על כל עבודה שעשה ממנו היה מתפלל ואומר יהי רצון שתהא זו כאלו היא עשויה בבני, כאלו בני שחוט, כאלו דמו זרוק, כאלו הוא מופשט, כאלו הוא נקטר ונעשה דשן: (יד) ה' יראה - פשוטו כתרגומו, ה' יבחר ויראה לו את המקום הזה להשרות בו שכינתו ולהקריב כאן קרבנות: אשר יאמר היום - שיאמרו לימי הדורות עליו בהר זה יראה הקדוש ברוך הוא לעמו: היום - הימים העתידין, כמו עד היום הזה שבכל המקרא, שכל הדורות הבאים הקוראים את המקרא הזה אומרים עד היום הזה על היום שעומדים בו. ומדרש אגדה ה' יראה עקידה זו לסלוח לישראל בכל שנה ולהצילם מן הפורענות, כדי שיאמר היום הזה בכל הדורות הבאים בהר ה' יראה, אפרו של יצחק צבור ועומד לכפרה: (יז) ברוך אברהם - אחת לאב ואחת לבן: והרבה ארבה - אחת לאב ואחת לבן: (יט) וישב אברהם בבאר שבע - לא ישיבה ממש, שהרי בחברון היה יושב שתים עשרה שנים לפני עקידתו של יצחק, יצא מבאר שבע והלך לו לחברון, כמו שנאמר (לעיל כא לד) ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים, מרובים משל חברון הראשונים, והם עשרים ושש שנה כמו שפירשנו למעלה (כא לד):

מסכת יומא דף עד ע"א

חצי שיעור, רבי יוחנן אמר: אסור מן התורה, ריש לקיש אמר: מותר מן התורה. רבי יוחנן אמר: אסור מן התורה; כיון דחזי לאיצטרופי - איסורא קא אכיל. ריש לקיש אמר: מותר מן התורה, אכילה אמר רחמנא - וליכא.